

Zasavski rudar

★ Glasilo Osvobodilne fronte okraja Trbovlje ★

Leto I.

Trbovlje, 8. maja 1948.

Štev. 10.

Za boljšo delovno disciplino

Zasavski premogovniki so v 4. mesecih letošnjega leta izgubili vsled neupravičenih izostankov preko 13.000 ton premoga

Maršal Tito je v svoji novoletni poslanici jugoslovanskim narodom naglasil velike delovne uspehe v letu 1947. Opozoril je pa tudi na napake in pomanjkljivosti, ki jih je treba odkrivati in poiskati vzroke, ki škodujejo doseganju uspehov.

Zasavski premogovniki so uspešno dosegli in zaključili prvo plansko leto. Ne bi pa mogli tega trditi za prvo tromesečje leta 1948, ko je celoten bazen sicer presegel plan za 0,5% in izvršil svoje obveze napram naraščajoči industriji, vendar se s tem ne moremo zadovoljiti. Glavni vzrok, da niso bili uspehi boljši, je predvsem v pomajkljivi delovni disciplini in neopravičenih izostankih. Treba je, da si enkrat jasno pogledamo v oči in ne iščemo vzrokov, zakaj ni dosežen plan, drugje, ali pa zakaj se je moralo zadnje dni v mesecu iskati vrsto raznih načinov, da se je plan dosegel. Če pogledamo rezultate posameznih mesecev, bomo dobili sledeče zaključke. Januarja meseca so rudniki zasavskega bazena presegli plan za

0,5%, posamezni rudniki pa so presegli plan: Hrastnik za 2,2%, Zagorje za 1,5% in Trbovlje za 0,2%. Že tukaj se vidi da ga je Trbovlje s težavo doseglo. Neupravičenih izostankov pa ima rudnik Hrastnik 2,7%, Zagorje 2,9% in Trbovlje 1,8%. Izguba na premogu za našo industrijo znaša v mesecu januarju ca 3900 ton.

V februarju je bazen presegel plan za 1,5% in sicer rudnik Trbovlje za 1,3%, Hrastnik za 1,4% in Zagorje za 1,7%. Neupravičenih izostankov ima Trbovlje 1,4%, Zagorje 1,3%, Hrastnik 2,6%, kar pomeni mesečno izgubo 2600 ton premoga, ki ni bil na razpolago naši industriji.

Meseca marca je bazen presegel plan za 0,5%, niso ga pa dosegli rudniki: Trbovlje za 1,7%, Zagorje za 1,5%, dosegel ga je edino Hrastnik, ki ga je presegel za 3%. Neupravičenih izostankov je imel Trbovlje 2,6%, Zagorje 2,4% in Hrastnik, ki je imel največji procent neupravičenih 3,8% ter znaša izpad na premogu za vse tri rudnike preko 5000 ton.

Stanje glede neupravičenih izostankov se je sicer v mesecu aprilu delno izboljšalo, saj je bazen presegel plan za 1,2%; presegel ga je Hrastnik za 1,8% in Zagorje za 1,6%, Trbovlje pa za 0,7%.

Neupravičeni izostanki v mesecu aprilu znašajo v Trbovljah 1,2%, Zagorju 1% in Hrastniku 2%, kar pomeni ca 2000 ton izgube.

Tako nastale izgube na premogu, katerega bi drugače dobila industrija ali pa tisti, ki ga potrebuje, znašajo dosedaj 13.000 ton. Izguba je velika in neopravičljiva in je to naravnost zločin napram skupnosti. Vsak posameznik bi se moral zavedati, da bodo industrije le tedaj izvrševale plan nemoteno, če bodo imele v dovoljni količini na razpolago sirovine; in premog je ena izmed teh sirovin. Vzeti pa moramo tudi drugo slabo stran t. j. ne samo izguba na premogu ampak tudi na zaslužku. V teh mesecih so izgubili rudarji zaradi neupravičenih izostankov v vseh treh rudnikih preko 2.906.504 dinarjev na zaslužku. Ne bomo se preveč oddaljili od resnice, če trdimo da so vsi tisti, ki so izostali neupravičeno od dela, prav sigurno popivali in pri tem napravili — če vzamemo za posameznika povprečno 300 din — znaša to 3.757.800 — din; in slednjič je za neupravičeni izostanek moral plačati kazen, ki znaša polovico dne. Vsota, ki jo tako dobimo, znaša tedaj 1.450.000 — din.

Če analiziramo gornja dejstva, pridemo do naslednjih zaključkov:

1. Prikrajšani niso bili samo rudarji, marveč tudi njih družine.
2. Posledica neupravičenega izostajanja je nedoseganje plana.
3. Radi prekomernega uživanja alkohola nastajajo često težka obolenja in večje možnosti nezgod pri delu.

Neupravičeni izostanek pa ima za posledico izgube častnega naslova udarnika za dotično tromesečje.

Ta dejstva nam dovolj jasno predočijo izgubo za upravo podjetja, za skupnost in za posameznika. Vprašanje delovne discipline je tista boleča točka, ki je treba, da ji napovemo oster boj, ki pa se mora dejansko izvesti, ne pa da ostanemo samo pri besedah. Temu vprašanju morajo posvetiti sindikalne organizacije in uprava podjetja vso pažnjo. Neupravičeni izostankarji pa naj si vzamejo za vzgled tiste tovariše ru-

darje, ki delajo po trideset ali več let, pa nimajo še niti enega neupravičenega izostanka.

Vsa navedena dejstva naj nam bodo v opomin, da bo treba v mesecu maju posvetiti vso pozornost vprašanju delovne discipline, pa tudi tistim, ki neupravičeno izkoriščajo naše socialno zavarovanje.

Maršal Tito je v novoletnem govoru poudaril: »V tem letu mora naš delovni človek vložiti vso silo pri izpolnjevanju svojih dolžnosti in spraviti na minimum razne pomajkljivosti in ne-disciplino.

Le tedaj, če bomo v zasavskih premogovnikih odpravljali te nedostanke, se nam proti koncu vsakega meseca ne bo treba bat, če bomo plan dosegli ali ne.

Rudnik Hrastnik pomovno najboljši rudnik

Zasavski premogovniki so v mesecu aprilu presegli proizvodni plan za 1,2%. Največ je plan presegel rudnik Hrastnik za 1,8%. Delovni kolektiv rudnika Hrastnik je dosegel, januarja, februarja, marca in tudi v mesecu aprilu. Vendar bi rezultati bili, še boljši, so pa vzrok neupravičeni izostanki, katerih ima Hrastnik največ. Po odklonitvi teh nedostatkov bo tudi v tem pogledu Hrastnik najboljši.

Zagorje je plan presegel za 1,6%, Trbovlje pa za 0,7%.

Ostale tovarne in podjetja pa so dosegle naslednje rezultate:

Papirnica Radeče je presegla v aprilu plan za 30%. Da je bil plan tako visoko dosežen je vzrok delo izven planskih dni. Tovarna je bila v generalni reparaturi in je bil plan nižje odmerjen. Reparatura pa se je izvršila 3 dni, pred določenim rokom in je tako tovarna lahko tri dni več delala kakor je bilo predvideno. Papirnica Radeče je plan presegla tudi ostale mesece in to: januar za 2%, februarja za 2,5%, marca za 1,5%, v aprilu pa za 30%.

Vsem naročnikom in čitateljem!

S prihodnjo številko bo »Zasavski udarnik« prišel izhajati tedensko, in to vsak petek. S tem bo omogočena širša povezava z dnevnimi problemi na vseh področjih našega gospodarstva in vsega kulturnega življenja. Cena posameznih številki ostane ista, to je 2 din, dočim mesečno za stalne naročnike 6 din, letno 72 din. - Vse dopisnike naprošamo, da oddajo vse dopise najkasneje vsak petek v tednu uredništvu »Zasavskega udarnika«.

Uredništvo
Popravek: V zadnji številki se je pri članku »Kako napreduje odkup po vezanih cenah, naredila pomota, pravilno je 0,95 dkg volno in ne 95 kg, kar s tem popravljamo.

Ne štedimo z naporom pri delu za izpolnitev petletnega plana, ker lahko samo z lastnimi silami zgradimo svojo lepšo bodočnost!

9. maj — dan zmage nad fašizmom

9. maja bodo potekla tri leta, ko je bil strti nemški fašizem in ko je zatiranim narodom zasijalo svobodno sonce. Ves demokratski svet bo proslavljal ta dan, proslavljal ga bomo tudi mi v našem okraju.

Okrajni odbor zveze borcev narodno-osvobodilne voje priredi na dan 9. maja masovni izlet na partizansko izhodišče borb na »Mrzlico«.

Na predvečer 9. maja bodo po vseh centrih svečane proslave, na gričih pa bodo goreli kresovi. Na dan 9. maja bodo po vseh centrih budnice gozb, nato pa skupen pohod na Mrzlico, kjer bo glavna prireditev ob 10. uri dopoldne.

Program je sledeč:

1. Naprej — združene godbe.
2. Pozdravni govor.
3. Podelitev prehodne zastavice najboljši krajevni Zvezi.
4. Pručičev venček partizanskih pesmi — združene godbe.
5. Nastop združenih pevskih zborov.
6. Hej Slovani — godbe.

Po prireditvi se bodo borci v prijateljskem razpoloženju razvedrili in obnavljali spomine na partizanske borbe.

9. maja bo na Mrzlici množična manifestacija vseh, ki mislijo pošteno in ki se bore za trajen in pravičen mir.

Na ta izlet se vabijo tudi ostale okrajne in krajevne zveze borcev in vsi, ki se hočejo poleg počastitve 9. maja naučiti planskih lepot.

9. maja na svidenje na Mrzlici.

Smrt fašizmu — svoboda narodu!

Okrajni odbor Zveze borcev NOV Trbovlje.

1. maj, pregled uspehov in proglasitev novih udarnikov

1. maj praznik delovnega ljudstva so v našem okraju svečano proglasili. Že na predvečer so se vršile slavnostne akademije, kjer je bil podarjen velikemu prazniku. V Trbovljah se je že popoldan vršila v delavskem domu svečana proglasitev novih udarnikov.

Rudnik Trbovlje je proglasil 120 udarnikov.

Svečanost je otvoril predsednik sindikalne podružnice rudarjev tov. Vili Okorn, ki je uvodoma pozdravil vse udarnike in naglasil velik pomen proglasitve. V imenu zveznega tajništva rudarjev Slovenije jim je čestital predsednik tov. Škrinar Vili, v imenu uprave Zasavskih premogovnikov pa glavni dispečer rudnika Trbovlje ing. Preželj Vinko. Na to je sledila svečana proglasitev in razdelitev nagrad. Udarniki so drug za drugim pristopali k odru, kjer so sprejeli denarne nagrade in čestitke. Rudnik Trbovlje ima enega šestkratnega udarnika in to tov. Dornika Matijo, kateri je pa sedaj na odsluženju vojaškega roka, dalje ima Vzhodni obrat 10 petkratnih udarnikov in to: Dornik Franc, Umetič Franc, Zabkar Franc, Krečan Ivan, Jamšek Alojz, Karlič Ivan, Lapornik Silvo, Jerman Jože II., Gorišek Anton in Stergaršek Ludvik. Štirikratnih udarnikov je bilo proglašanih 19, ki so tudi iz Vzhodnega obrata: Zuperl Matija, Lavrič Anton, Krašek Ivan, Kalj Ivan, Tomc Anton, Medved Franc, Vidic Martin, Kovač Stefan, Podmejnik Jože, Koritnik Karel, Leskovšak Albert, Lah Jože, Pavlin Martin, Boršter Jože, Verdinek Jože, Žilnik Jo-

že, Grebenc Stanko, Pavšek Viktor in Ivšek Pavel. Trikratnih udarnikov je 36. Vzhodni obrat: Češek Franc I., Počk Leopold, Čerk Franc, Prosenč Alojz, Zorko Ivan, Ferlin Ludvik, Jekuš Ivan, Plajhner Jože, Dornik Anton, Breznikar Ivan, Molka Franc, Lukančič Franc, Peklar Franc, Žunk Ladislav, Verdinek Jože II., Češko Rudolf in Petek Alojz.

Zapadni obrat: Kmetič Ivan, Zahojnik Ivan, Podlesnik Franc, Kamnikar Rudolf, Cerar Niko, Planinc Jože, Hribar Filip, Vrbič Franc, Plevnik Florjan, Bokalj Ivan, Borštnar Ivan, Razboršek Franc, Lavrin Jože, Trotovšek Mirko, Bibič Jože, Hančič Franc in Pavlič Alojz.

Obrat Doberna — Neža trikratni udarnik Hribar Ivan.

Centralne rudar. delavnice: Adrinek Miha.

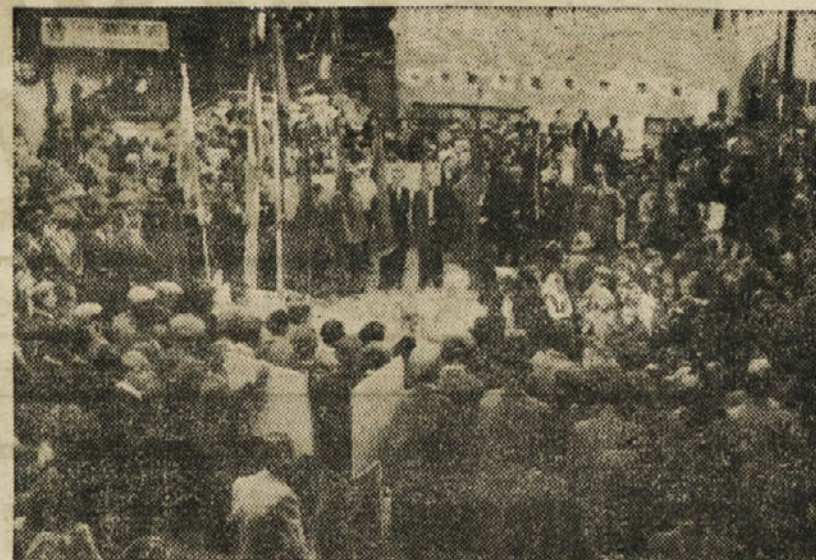
Dvakratnih udarnikov ima Vzhodni obrat 21, Zapadni obrat 5, Doberna Neža 4 in Centralne rudarske delavnice 7.

Enkratni udarniki: Vzhodni obrat 10, Zapadni 4 in Centralne rudarske delavnice 3.

Po proglasitvi je bilo nagrajenih še 91 tovaršev in tovarišic.

Zvečer ob sedmi uri se je vršila svečana akademija, pri kateri so sodelovali rudarska godba, pevsko društvo Zarja, gimnazija in članj dramatskega odseka kulturno umetniškega društva »Lojze Hohkraud«. Akademija je v celoti dobro uspela.

Na dan prvega maja, so bile po vseh centrih budnice, nato pa slavnostna zborovanja. Po vseh krajih so proslave 1. maja prav lepo uspeli.

Zborovanje 1. maja v Trbovljah

utrpel. Delovni kolektiv, ki je ponudi v bodoče postavljene naloge častno sen na svoje dosedanje uspehe, bo tu izpolnil.

I. J.

Hrastnik 11, med njimi dva šestkratna

Tudi v Hrastniku se je na dan 1. maja izvršila proglasitev udarnikov v rudniku. Proglašanih je bilo 11, med njimi dva šestkratna. Častni naziv udarnika so pridobili sledeči: šestkratni udarniki: Kmet Martin in Zibret Leopold, petkratni: Golob Matvež, štirikratni: Pust Peter, trikratni: Borušak Franc, dvakratni: Hvela Jože in Urbanc Celestin. Enkratni pa Jagodič Albin, Vastič Edi, Cimperšek Jože in Kajtna Jože. Prav tako je ta dan v Hrastniku nagrajila večje število delavcev in delavk tudi

steklarna in kemična tovarna v Hrastniku.

Papirnica Radeče pa je proglasila udarnikov; med njimi je 1 trikratni udarnik, Erazen Jože, vodja hladilnega stroja, ki prekoračuje normo za 24% že skozi devet mesecev. Dvakratnih udarnikov je 5: Mejaš Valentin, Završnik Franc, Kalnšek Ivan, Terbežnik Ivan in Terbežnik Pavla. Enkratni udarniki pa so: Dular Albert in Metelko Alojz. Nagrajenih za vestno delo je bilo tudi 17 tovaršev in tovarišic.

Nov izvozni jašek rudnika premoga

Vsakomur, ki je kdaj hodil po zagorski dolini po glavni cesti proti Izlakam, je ostal v spominu nov železobetonski izvozni stolp na Lokah, simbol rudarske industrije. Vendar je ta izvozni stolp s 180 m globokim jaškom predstavljal dolga leta mrtev objekt, ker ni bilo izvoznega stroja, ki bi izvažal premog iz pripravljenega obzora. Izvoz premoga iz jame Loke se je vršil do sedaj po slepem jašku male zmogljivosti, ki nikakor ni zadoščal povečani produkciji rudnika Zagorje, nihi ni imel zadostne globine za nižje ležeče premogovne plasti.

Naročilo za izvozni stroj loškega jaška teče že več let, vendar do dobave radi povojnih težkoč do danes ni prišlo. Uprava rudnika se je resno zavzela, da se temu stanju odpornosti z razpoložljivim izvoznim strojem Podstrana. Seveda je to lažje rečeno kot storjeno. Že okupator se je s tem problemom bavil, vendar brez uspeha. Izvozni stroj Podstrana ni zgrajen za globino loškega jaška, izvozne kletke so bile pretežke in niso odgovarjale profilu nihi vodnicam novega jaška, skratka bilo je potrebno rešiti mnogo problemov in naposled postaviti provizorični izvozni stroj tako, da ne bo ovirana postavitev definitivnega stroja, ki bo dobavljen. Vse te naloge je izvršil v novi Jugoslaviji kolektiv Strojnega in Elektroobrata ter obrata Kisovec.

Z delom se je pričelo lansko jesen z izgradnjo strojne, nakar je skupina izbranih delavcev iz reparaturnih delavnic izvršila transport težkih delov izvoznega stroja in električne opreme s Podstrane na Loke in pričela z montažo. Obratovodstvo CRD iz Trbovelj in Strojni obrat Zagorje sta medtem izdelovala konstrukcijske načrte za nove kletke, nosilno konstrukcijo za vrvice in za vodilice.

Posebno kočljivo vprašanje je nastalo radi predelave obstoječih vo-

dil loškega jaška. Pri reševanju tega problema so dali pobudo tovariši iz jamskega obrata, kar so projektantji takoj izkoristili in praktično izvedli vodilice iz jeklenih vrvi, ob katerih drsi kletka v globino jaška.

To je v Jugoslaviji edini primer, da se za vodnice izvoznih kletk v jaških uporabljajo jeklene vrvi. Izvedba je praktično uspela in izgleda, da je ta način boljši in cenejši od lesenih vodnic. Tovariši še nadalje razmišljajo o lovilni napravi za to vrsto vodnic, ki bi omogočala tudi prevoz moštva. Iz tega primera se vidi sodelovanje med rudarji in kovinarji in smisel za novatorstvo in racionalizatorstvo, kar je vse hvale vredno.

Izpopolnitev in montažo električne opreme, varnostnih, signalnih in telefonskih naprav iz obselečnih sredstev so izvršili tovariši Elektroobrata.

Izvozni stroj z vso pripadajočo opremo je posavljen. Izvršene so preizkusne vožnje, ki so popolnoma uspeli. Vožnja je mirna, bolj kakor pri lesenih vodnicah. CRD Trbovlje so dopolnile jaškovo opremo še z lovkami, ki zadržijo kletko pri predvigu v slučaju pretrganja vrvi. Zeleni je, da je iznajde in pri kletkah namesti še lovilna naprava, ki bi omogočala tudi prevoz moštva na delovišča. V kratkem bo pripravljeno tudi črpališče s sesalkami in ostalimi napravami visoke in nizke napetosti na III. obzorje, kakor tudi ranžirni tiri na odvozišču in dovozišču. Odprli se bodo sveži zakladi premoga na II. obzorju loške jame, za kar je bil predpogoj izvozni stroj za novi jašek. Radi tega je izvršeno delo velika pridobitev našega kolektiva za produkcijo, obenem je bila za novatorstvo in racionalizatorstvo pobuda. Vsi, ki so pri izvedbi tega dela sodelovali, zaslužijo vse priznanje in pohvalo.

J. B.

V Zagorju je bilo na ta dan svečana proglasitev 132 udarnikov

Tihe in temne jame zagorskega rudnika dajejo junake dela. Težko in naporno je delo kjer ni sonca, ne trave. Ali prav v teh jamah dela nešteto ljudi. Dan za dnem rušijo velike plasti premoga, ki ga naše tovarne mnogo potrebujejo. Plan je velik in potrebe ravno tako, zato je bilo že mnogo posvetov in konferenc, da je delo bolj koristno za proizvodnjo. Strokovnjaki opravljajo svoje delo dobro, a da se plan izvede so prvi garant-udarniki, novatorji in racionalizatorji. V rudniku se borijo rama ob rami za izvedbo petletnega plana, za industrializacijo in elektrifikacijo naše države mladi in stari rudarji. Delo jim sedaj ni več mračno in samo težavno, delo je ponos vsakega poštenega človeka, delo je postalo čast za vsakogar. Tega se zaveda skoro vsak rudar in ta zavest jih vodi, da visoko presegajo normo in postajajo udarniki.

»Ni lahko postati udarnik« pravi petkratni udarnik Burkelje Ferdo in trikratni udarnik Drnovšek Franc delata na odkopu št. 4 v Semni. Odkop premoga je pod ročnim zastop in v velikem pritisku kjer je treba tesariti s pojačano tesarbo. V sloju se nahajajo močni jalovinski vložki katere je treba odmetavati. Kljub vsem tem oviran je bila presežena norma v januarju za 40%, v februarju za 61% in v marcu za 68%. (Tov. Burkelje bi moral biti proglašen sedaj že šestič za udarnika kakor tudi še mnogo drugih tovaršev ki so preseglj določeno normo v mesecu oktobru, novembru in decembru 1947. leta. Kdo je torej zakrivil ali uprava rudnika ali sindikalna podružnica, da niso bili proglašeni v januarju.) Če ga vprašate kako si postal udarnik pravi: »Delati je treba,« kakor pravijo tudi vsi ostali. Delali so in dejajo z zavestjo, da delajo zase za svojo ljudsko državo. Zato jim je bilo mogoče doseči naslov udarnika. Pro-

glašeni je tudi več štirikratnih udarnikov kot: Čretnik Jože, Garantini Vinko, Mikelj Ciril, Čebin Stanko, Rozina Leopold in Rozina Ivan.

Trikratni udarniki: Urbanič Jože, Gorišek Stanko, Lužar Anton, Štancar Feliks, Jazbinšek Jože, Klemenčič Marija, Razpotnik Franc, Železnik Ivan, Klopčič Franc, Strmšek Ludvik in Slak Karel.

Dvakratni udarniki: Šumer Jože, Sinkovič Ivan, Koren Franc, Vodenik Anton, Vičič Ivan, Renko Pavel, Arh Jože, Omahne Alojz, Tomšič Alojz, Dežman Ivan, Izlakar Ivan, Mohar Edvard, Rozina Alojz, Čilešek Ivan, Grošelj Franc, Čakš Franc, Sotenšek Franc, Urankar Ignac, Rogelj Peter, Vozelj Franc, Taškar Stefan, Šušter Viktor, Grabnar Ivan, Polc Franc, Klemenčič Marija, Klopčič Jože, Peterlin Drago, Dedvešek Leopold, Mahlovič Ernest, Mandelje Franc, Pavšek Franc, Brvar Jože, Grobljar Ivan, Jenko Ivan, Jenko Rudolf, Klopčič Ivan, Fariš Rudolf in Konšek Ciril.

Ti tovariši udarniki so prejeli tudi denarne nagrade. Poleg teh je še 66 enkratnih udarnikov. Samo nagrajenih je pa 121 delavcev.

Proglašena sta bila tudi dva novatorja ing. Grm Franc in Klemen Jože ter racionalizator Poznič Franc, ki je napravil strežilke za olje in s tem mnogo prihranil olja na leto.

Na praznik 1. maja smo dali poklon tem borbenim tovarišem herojem dela, najvidnejšim borcem za izvršitev petletke. Tudi ostali tovariši in tovarišice več ali manj z nesebičnim poletom podirajo stare norme, prirodno uvidevajoč, da v resnici vse življenje temelji na izvajanju konkretnega dela.

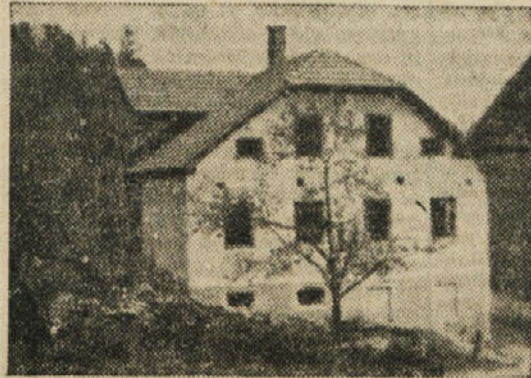
Težke naloge še čakajo delovni kolektiv pri nadaljnji mehanizaciji rudnika. Zagorski premogovnik je presegel predvojni obseg in postaja veliki rudnik. Uspešno se je dvignil, kljub temu, da je med vojno mnogo

Letošnji 27. april novi uspehi pri gradnji združnih domov Združni dom v Dolah pri Litiji

Združniki gorske vasice Dole pri Litiji so na praznik OF 27. aprila proslavili sedmo obletnico OF s tem, da so združni dom postavili pod streho in s tem izvršili obljubo, ki so jo dali ob napovedi tekmovanja vsem krajevnim upravam v okraju. Dole pri Litiji je izseljeniški pas in so bili prebivalci večinoma izseljeni. Ob vrnitvi leta 1945, so bile Dole in okolica nad 70 % uničene, treb aje bilo pošteno zagrabit, da se je popravila škoda, ki jo je prizadejal okupator.

Danes je območje krajevnega odbora Dole pri Litiji skoraj v celoti obnovljeno. S pomočjo obnovitvene zadruge in pomoči prebivalcev, imajo Dole danes obnovo 70 % izvršeno.

V februarju mesecu so se prebivalci zedinili, da bodo gradili združni dom. Na konferenci vseh uprav so napovedali tekmovanje vsem gradiliščem v okraju. Pravo delo se je pričelo šele koncem meseca marca. Pripravljali so les, pesek in opeko na gradilišče ter poljske apnece, tako da bodo imeli apno še za obnovo gospodarskih poslopij. Pri gradnji so se pojavile ovire zaradi romanjkanja delovne sile, vendar so zaprke odstranili in delo izvršili. Treba je povedati, da so delo izvršili večinoma sami, le z malenkostno pomočjo industrije. Gradnja pa ni zajela v celoti vsega prebivalstva, ker so še nekateri, ki jim ni bilo všeč, da se gradi dom. Ti niso prišli pomagat, pa tudi ne na slovesnost. Najbolj se je odlikoval pri delu predsednik OF Dole tov. Vratčnik Mirko, ter tovariša Pavlin Polde, Skolj Alojz, ki so sprejeli srebrne značke. Bronaste pa so spre-

Prvi združni dom v okraju Dole pri Litiji v surovem stanju.

jeli tov. Štepihar Martin, tov. Zupan Anton, Motoh ožica, mladinec Štepihar Jože in zionir Novak Ivan. Slovesnost je bila združena s kulturno prireditvijo, pri kateri so sodelovali domači pionirji, kulturno umetniško društvo Lojze Holikraut iz Trbovelj in dramska skupina iz Radeč.

Praslovo je otvoril predsednik KLO Dole pri Litiji tovariš Skolj Alojz, nato pa je spregovoril član IO OF Trbovlje, kateri je povdaril važnost gradnje in jim čestital k uspehu ter izročil čestitke IO OF Slovenije.

Po zaključku govora je bila predana krajevni upravi prehodna zastavica. Nato pa je sledila kulturna prireditev s petjem in recitacijami ter enodejanka »Težka ura«, katero so z uspehom izvajali igralci iz Radeč. Nosilec srebrne značke tov. Pavlin Polde, se je ob koncu prireditve zahvalil za udeležbo in obljubil v imenu vseh, da bodo ob-

veze, ki so jih sprejeli za dokončno izgradnjo tudi do roka izvršili. Združni dom v Dolah pri Litiji naj služi za dokaz vsem ostalim krajevnim upravam v okraju, kaj se lahko naredi, če je dobra volja vključ v temu, da nočejo vsi pomagati.

Dan 27. april pa so proslavili tudi na drugih gradiliščih. Posebno živahno je bilo v Zidanem mostu, kjer združni dom vidno raste. Tu so bili ta dan na prostovoljnem delu delavci in nameščenci okrajnega gradbenega podjetja, kateri so si zadali nalogo, da mora biti združni dom v Zidanem mostu čimprej gotov. Na gradilišču jih je delalo preko 100 med njimi tudi domačini.

Delali so tudi v Radečah, Mlinšah, Št. Jurju pod Kumom in Dobovcu, kjer je delalo na pripravah preko 250 mladincev in mladink.

traj zbral skoraj ves aktiv, da pohiti na gradilišče. Zbralo se je 9 zidarjev, 8 zidarskih vajencev, 2 tesarja in 26 delavcev in nameščencev. Skupaj vsega 45 mladincev, Zidarji in delavci so si pripravili žeprej snji dan vse orodje, katerega bodo rabili pri zidanju. Z rudniškimi avtomobilom smo se odpeljali s petjem in razvito zastavo čez hrib proti Zidanemu mostu. Ko smo prispeli na gradilišče v Zidani most se je moral najprej napraviti razpored dela. Zidarji in zidarski vajenci so pričeli takoj s češčenjem zidu, pripravo malte, opeke, strešne lepenke itd., ker gradilišče ni bilo pripravljeno tako, da bi lahko začeli takoj zidati. Odbor, kateri je odgovoren za gradnjo združnega doma v Zidanem mostu je vzel le premalo resno naročilo, da mora za zidanje biti v nedeljo pripravljeno vse, kar se rabi.

Vendar pa kljub nepripravljenosti so zidarji le resno pristopili k delu. Sezidali so 19 m² zidu za katerega so porabili 6000 koandov opeke in 1,5 m³ apna, 5 m³ peska, zidali so po novem načinu v kolikor je bilo to s staro opeko mogoče. Delali smo od 8. do 13. ure s četrtturnim odmorom ob 10. uri. Med odmorom so se tudi Zidanmoščani izkazali, ter delavcem prinesli kruha in pijače, da so se malo pokrepčali. Na gradilišče je prišlo tudi nekaj mladine iz Zidanega mosta ter železničarji, kateri so pomagali z dovozom gramoza in opeke na stavbišče. Tudi člani Zveze borcev iz Trbovelj so nekaj prispevali, namreč vozili so gramoz iz kamnoloma v Radečah z avtomobilom na gradilišče.

Med delom je bilo večkrat zaslišati tudi kakšno veselo pesem, kar je pomenilo, da je mladina delala res z veseljem in z zavestjo, da čim prej zgradi združni dom, kateri bo žarišče kulturnega in prosvetnega dela. Vse za izgradnjo združnih domov!

Klinar M.

**Vsak obrat
in vsaka vas
mora imeti
dopisnika za
»Zasavskega udarnika«**

Proslava 27. aprila v trboveljskem okraju

V Trbovljah se je vršila svečana proslava v delavskem domu, katere se je udeležilo številno občinstvo in zastopniki vseh množičnih organizacij. Slavnostni govor je imela članica okrajnega odbora OF tovarišica Ema Musar, katera je poudarila velike uspehe OF in važnost zasedanja II. kongresa. Pri proslavi so sodelovali: delavska godba, ki je zaigrala himno in izvajala skladbe »Morje Adrijanske« in »Mornar«. Pevske točke so izvajali pevci Zarje in Titovi črni pionirji. Mladina gimnazije je prikazala revijo borbe in dela. Prav lep prizor pa je bila zborna recitacija »Naša zastava«. Lepo so uspeli proslave v Zagorju in Hrastniku, Radečah in ostalih krajih našega okraja.

Kako je mladina Trbovlja proslavila 27. april

Ze ob 6 uri zjutraj se je zbrala mladina aktivov, »Zidars, II. teren, enoletna gospodarska šola, Gabersko, Okrajni aktiv, aktiv pravosodnih uslužbencev in delavei elektrarne, da z delom manifestira 7. obletnico ustanovitve OF. Zavedajo se, da v Ljubljani zaseda II. kongres OF smo s pesmijo in zastavami na čelu krovnili proti Dobovcu na gradilišče združnega doma.

Komandant okrajnega štaba tov. Čebin je že vnaprej organiziral delo ter razpodelil posamezne grupe na različna delovišča. Ena skupina je odšla v peskolom, druga v kamnolom, tretja v gozd za pravo drvo za žganje opeke, četrta grupa je odšla na planiranje prostora, kjer bo stal združni dom, a peta skupina je odšla na oranje šolske njive, kjer bo kmečka mladina v Dobovcu pod strokovnim vodstvom učiteljstva proučevala gojenje kultur.

Najboljše se je izkazala mladina in ostali člani sindikata iz gradbenega podjetja »Zidars, ki so pod vodstvom tov. Janeza najbolj organizirano nastopali, in bili pri delu vsem za vzgled. Delalo se je do dvanajste ure. Po delu je bil pri gasilnem domu zbor. Tov. Janez, personalni referent gradbenega podjetja je imel kratek govor o pomenu dneva. Ob isti priliki je okrajni odbor mladine podelil prehodno zastavico in mladinske značke najboljšemu aktivu LMS, II. terenu, ki je v predkongresnem tekmovanju imel najboljše rezultate. Po končani slavnosti smo vsi skupaj zaplesali kolo.

Mladinski aktiv iz Trbovelj so v nedeljo v Dobovcu dosegli poleg političnega efekta tudi zadovoljive rezultate pri delu. Odstranilo se je 192 m² zemlje za prostor, kjer bo stal združni dom. Pri tem se je odmetalo 248 m³ zemlje. Odkril in očistil se je peskolom, kjer se je odstranilo 3 m³ prsti in nakopalo 7 m³ peska. Pripravilo se je 20 m³ drv in 45 m³ kamnja. Izorala se je 375 m³ njive.

Kot se je slišalo so bili Dobovčani kar zadovoljni. »243 jih je bilo in so mnogo napravili«, so se pogovarjali med seboj.

Za v bodoče pa je želeli, da bi tudi oni sami prišli za lopate in pričeli z delom, da bo združni dom v Dobovcu res delo njih samih. Mnenja smo tudi, da je izraz tov. učitelje, »češ kaj bi pomagali vaščani saj je še vas preveč«, zelo neumesten.

Združni domovi naj postanejo stvar vaščanov, ki so dolžni dati v nje svoj delež, da bodo kot taki uživali vse prednosti združnega doma.

Obrat Podstrana presegel plan za mesec april

Kot eden najboljših jamskih obratov rudnika Zagorje je obrat Podstrana. Ta obrat že pet mesecev presega postavljeni plan. V aprilu je bil plan presežen za 17,8%. Za svojo vestno delo je bil nagrajen s prehodno zastavico, katero bo najbrž še nadalje obdržal. Najboljše delovne skupine so bile št. 224, ki je preseгла plan za 113%, št. 221 za 105%, mladinska št. 223 za 100% in št. 215, 217, 219 in 220 za 75%. Obrat Podstrana je dal ob 1. maju 32 udarnikov in nekaj nagrajenih. Od zunanjih obratov pa je najboljši elektro obrat, ki je tudi dobil prehodno zastavico.

Združni dom v Zidanem mostu bo kmalu dograjen

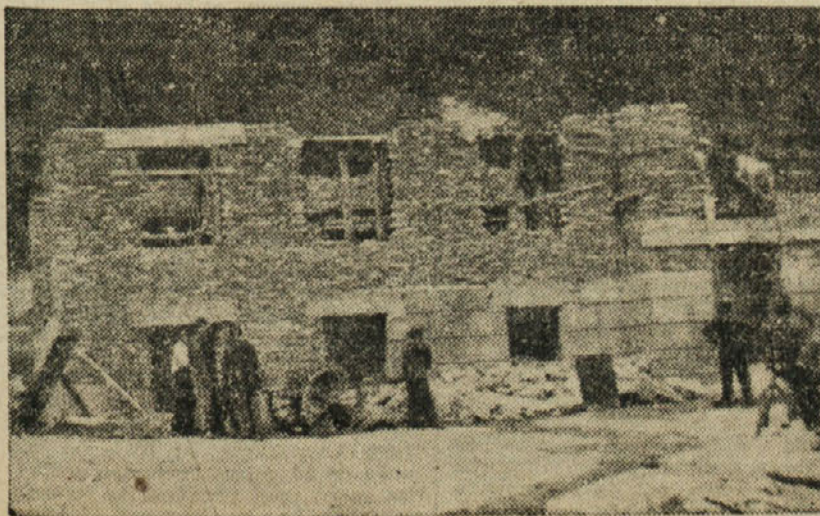

Gradilišče v Zidanem mostu na dan 27. aprila

Da bi se čim prej postavili združni domovi, na vaseh je tudi mladinski aktiv Okrajnega gradbenega podjetja Trbovlje priskočil na pomoč ter organiziral v nedeljo, dne 18. aprila 1948

udarniško delo pri gradnji združnega doma v Zidanem mostu.

Na iniciativo pers. referenta in predsednika sindikata podjetja se je v nedeljo zjutraj že pred šesto uro zju-

Združni dom v Zidanem mostu dobiva svojo obliko

Volilci KLO Zagorje so sprejeli obveze

V petek 23. maja 1948 zvečer se je vršil zbor volivcev v dvorani prosvetnega doma. Predsednik KLO tov. Burkelje Viktor je najprej podal politični pregled. Prikazal je dva tabora, ki sedaj nastajata v javnosti. Na eni strani tabor imperialistov z ameriškim in angleškim kapitalom, na drugi strani pa demokratični tabor s Sovjetsko zvezo na čelu. Kdo je največji sovražnik miru, nam dovolj jasno pričajo razne konference, kjer reakcionarni elementi odkrito nastopajo proti demokratičnim državam. Tretjo svetovno vojno si žele samo Amerika in Anglija, ker so iz druge svetovne vojne izšle obogatene. Ameriški imperializem je hotel zaslužiti celo Evropo in si tako zagotoviti svetovno tržišče. Temu zaslužju svetovno vojnino se upre demokratične sile, čeprav oni trdijo, da hočejo malim državam pomagati. Ameriški imperialisti ne prestando pošiljajo grškim monarhološkim materialno pomoč, tako da je grška vlada samo še lutka, kateri se grški narod junsko upira in z dneva v dan beleži svoje uspehe. Vso pozornost je vrgla Amerika na Italijo. Anglo-ameriški imperialisti hočejo sporazumno z ostanki italijanskega fašizma in Vatikanom uvesti fašistični režim. Dokazano je vse podlo delo Vatikanu in njegovih zaveznikov. S propagando, ki so jo raznašali tuji plačanci med naše ljudstvo za časa volitev v okrajne odbore, hočejo tudi sedaj zavajati ljudstvo čez, da bodo vsi naši odgovorni funkcionarji postavljeni pred ameriško sodišče. Slovenski duhovniki, ki so v pretežni večini bili za časa vojne v službi okupatorja, tudi sedaj iz svojih prižnic nagibajo ljudi proti ljudski oblasti. Velik dokaz so javne razprave, ki so te dni potekale pred sodiščem v Ljubljani. Ljudstvo pravi, da je njihova kazen premila. Drugi dokaz je, da so trije duhovniki iz Izlake in Čemšenika pri Zagorju za časa razprave pobegnili neznanu kam.

Nadalje je tov. Burkelje razložil okrajni petletni plan. Od tega plana je dobil KLO Zagorje 30 milijonov dinarjev za dvig krajevnih podjetij.

V prvi petletki se bo zgradila v Zagorju pekarna, ki bo krila vse potrebe okraja. Z zgraditvijo novih peči apnenice se bo produkcijska kapaciteta dvignila za 150%. Potreba po apnu je pri takem gradbenem elanu več kot utemeljena. Rentabilnost podjetja bo zajamčena. Zgrajena bo tovarna konfekcije, ki bo lahko zaposlila preko 120 delavcev. Po-

pravljena bo klavnica, in dvignjena bo njena kapaciteta. V založni kleti se bo izpopolnila transportna posoda in kletarske naprave tako, da bo klet odgovarjala ž ozirom na lokalne potrebe sedanosti. Sedaj trpimo še občutno pomanjkanje transportne posode, kar nam je v oviro za redno poslovanje. Ena zelo važnih gradenj je gradnja rezervarjev za pitno vodo. V Zagorju je občutno pomanjkanje pitne vode, ker so stari rezervarji premajhni z ozirom na porast števila prebivalstva. V letu 1950 se bo nabavil škroplni avto, ker je to nujnost, ki jo zahtevajo higienski predpisi. Nato poda tov. predsednik poročilo krajevnih podjetij, ki so bila skoro vsa rentabilna. Dobro so se izkazale apnenice, ker je delavstvo dalo vse za dvig produkcije. Najboljši bodo prejeli denarne nagrade. Klavnica bi se izkazala boljše, če bi bila dobava živine bolj redna. Vse priznanje gre tudi čevljarji delavci. Zasluga, da se je ta obrat tako popravil, gre prvenstveno vsemu kadru, ki je zaposlen in ki si kolektivno prizadeva za dvig obrata. Kino »Triglav« odgovarja rednemu poslovanju. Dvorana je največkrat premajhna zaradi velikega obseva. Krojaška delavnica pa izkazuje za prvo četrtletje nekaj deficita zaradi popravila v delavnici. Kot eno najslabših so se izkazala gostilniška podjetja. Imela so precej deficita. Potrebno je, da se zamenja osebje ter izvede najstrožja kontrola. Če pogledamo restavracijo, vidimo, da v njej ni čistote, stene so umazane, po podu polno smeti, knjige niso vodene v redu, kozarci se perejo z umazano vodo, pričakovati je, da se bo stanje izboljšalo, ker pride v kratkem nov kader iz tečaja. Ta deficit je tako rekoč zločin, ki se bo raziskal, saj je šel na račun delavskih žuljev. Nihče ni zahteval velikih dobičkov, toda svoje stroške mora vsako podjetje minimalno kriti. Poslovodja restavracije, ki se sedaj nahaja v zaporu, je odgovoren za 50 tisoč dinarjev izgube. V privatnih gostilnah si lepo postreže. V gostilniških podjetjih pa tega ni. Hrana je v prvih dneh v mesecu obilna za današnje razmere, zadnje dni v mesecu pa nimaže niti masti, da bi hrano zabelili. Temu je kriva kuharica, ki si ne zna razdeliti kontingenta za vsaki dan enako.

V živahni diskusiji o petletnem planu, katerega so volilci soglasno sprejeli, so se obvezali, da bodo pomagali KLO-ju s prostovoljnimi delom, da bo plan čimprej izvršen in prekorajčen.

27. april na Kalu

V Hrastniku ustanovljajo planinsko društvo. Inicijativni odbor si je že pred tremi tedni zadal nalogo, da v okviru turističnega tedna izvrši koristne akcije za uspešno razširitev turizma v naših revirskih planinah. V toku tedna so marljivi člani društva zaznamovali z novimi markacijami vsa pota na Kum, Kal, Mrzlico in Sv. Jurij. Križišča so dobila orientacijske tablice s potrebnimi napisi. Daje je odbor organiziral udarniško delo pri razstavljanju lesene hišice v Radečah, ki jo je OLO Trbovlje stavil na razpolago za postavitve nove planinske postojanke na Kalu 1016 m.

Za proslavo obletnice OF 27. aprila je inicijativni odbor skupno z vsemi množičnimi organizacijami priredil množični izlet na Kalske planine in na prostor, kjer bo stala planinska koča. Že 25. aprila je nekaj najzavrednejših planincev prenašalo poedine dele hišice in materiala na Kal iz vasi Ravne, kamor je bila cela razdrta hišica iz Radeč prepeljena s kamijoni. V torek 27. aprila pa si mogli z vrha Kalske planine že v zgodnjih jutranjih urah poslušati oddaljene zvoke godbe, ki ti jih je prinašala precej močna in hladna sapa. Nepoučen opazovalec bi dejal, da je to sigurno budnica v proslavo obletnice OF. Res je, godba je igrala vesele koračnice, v hribe proti kalskim planinam pa so pričele pomikati nepretrgane kolone mladine, delavstva in vseh ljubiteljev naših planin. V vasi Ravne si je vsakdo oprtal breme, večje ko-

made po dva skupaj, pionirji in pionirke pa so segli po strešni opoki.

Prelep je bil trenutek, ko so se začeli proti vrhu planin, kjer bo stala koča, iz vseh smeri vzpenjati težko obloženi turisti in izletniki z zardelimi, znojnimi obrazi, težko sopeč so se s sijočimi očmi veselili, da so tudi oni prispevali, čeprav skromen, peč pa pozabljeno delež pri izradnji nove planinske postojanke. Ti ljudje bodo znali tudi pravilno ceniti veliko pridobitev naših ornih revirjev, oni se zavdajo, da so gradili planinsko zavetišče za sebe, svojo mladino in vse ljubitelje planinstva.

Izgledalo je, da hladno vreme v dopoldanskih urah sploh ni vplivalo na razpoloženje množic, ki je s svojo vedrino menda pregnala temne oblake in hladen veter. Okrog 11. ure je zasiljalo sonce, ki je potem ves dan prijetno ogrevalo.

Daljnji horizont se je očistil. Proti jugu se planincu odpira razgled preko savske doline, dolenskih gričev, daleč tja proti Notranjski. Proti zapadu nas dolina Save popelje proti Ljubljanskemu polju in njegovemu obrobnemu gričevju. Proti jugovzhodu se ti nudi krasen pogled na hribovje ob Savinji in daleč tja preko kozjamskih vrhov. Če pa se obrneš proti severozapadu, obstaneš nepremično pred prekrasno panoramo Kamniških in Julijskih Alp. Turist, planinec, človek, ki čuti lepoto narave, se ne more nikdar naveličati tega prekrasnega razgleda. Pred hladnim

severom pa štiti kočo in vso planoto pred njo prijeten gozd, v ozadju pa še vrh Mrzlice.

Po končanem tekmovalju v teku čez drn in strn, ki ga je izvedel Fizikalni aktiv strokovne nadomestne in osnovne šole Hrastnik z vsemi oddelki, se je pričel slavnostni program. Godba je zaigrala koračnico, nakar se je vsa množica pomaknila proti okrašenemu odru na kraju izkopanega fundamenta. Po odigrani državni himni je navzoče pozdravil predsednik iniciativnega odbora tov. Dušak, ki je v zgoščenih besedah podajal zgodovino že pred drugo svetovno vojno kupljene parcele, kjer bo stala koča, dalje pomen pričeta gradnje ravno na dan obletnici OF in pa velik pomen te planinske postojanke, ki bo nudila odihla, svežega planinskega zraka in le-

pega razgleda željnim in potrebnim množicam, ki bodo na ta način pričele šele spoznavati lepoto narave poleti in pozimi. Prelepi pašniki in gozdovi bodo poleti nudili najbolj razvajenim planincem toplega sonca ali pa hladne sence. Pozimi pa bodo smučarji prišli na svoj račun na najidealnejših smučiščih v neposredni bližini koče. V imenu planinskega občinstvenega društva Trbovlje je zbrane pozdravil predsednik tov. Sentjurc, ki je izjavil, da bodo tudi trboveljski planinci prišli na pomoč pri gradnji postojanke, kakor so tudi hrastniški pomagali pri gradnji na Mrzlici. Svestost je bila zaključena s planinskim rajanjem in petjem sindikalnega pevskega društva Hrastnik.

Želimo, da hrastniški planinci čim prej uspejo v izvršitvi zadanih nalog.

Pravilna organizacija odkupov izboljšanje preskrbe

V noveletni poslanici jugoslovanskim narodom je maršal Tito podčrtal važnost pravilne evidence in preskrbe potrošnikov. Če pogledamo nekatere določbe v zakonu o petletnem planu, ki je garantiran prehod na izboljšanje preskrbe, je predvsem naša naloga, da pravilno izvajamo odkupe vseh kmetijskih pridelkov. Kmetijske zadruge na vasi še danes ne vršijo odkupov pravilno, kajti dejstvo je, da se iste ne znajo približati kmetu, mu pomagati z raznimi nasveti pri izboljšanju in rekonstrukciji kmetijstva. Istotako še niso danes naše zadruge zmogne zajeti od pridelovalcev vseh viškov, katere je kmet pripravljen prodati po vezanih cenah. Naša odkupna podjetja na vasi vidijo odkup samo potom obvezne oddaje, kar pa je popolnoma nepravilno in napačno. Upravni odbori kmetijskih zadrug, vse premalo polagajo pažnjo na delo zadruge in delo medzadružniški samini. Zadržniki se pogotovo zadržujejo vedno gledajo za drugo kot trgovca na vasi, ne pa kot gospodarsko kulturno središče dotičnega kraja. Če pogledamo realizacijo plana odkupa iz leta 1947, vidimo, da niso bile zmogne zadruge odkupiti vseh artiklov potom obvezne oddaje. Tako so odkupi v gospodarskem letu 1947, potekali sledeče: odkup žita, živine in jabolk je bil dosežen 100%, dočim odkup krompirja za 98,9%. Odkup volne je bil v letu 1947 dosežen le za 83,64%, jajca pa za 65%. Istotako niso bile naše zadruge v letu 1947/48 sposobne zajeti oziroma odkupiti vse količine najvažnejšega artikla za prehrano naših dojenčkov — mleka. Odkup mleka je bil dosežen le za 73,72%. V prvem tromesečju 1948 je po nekaterih Krajevnih LO

odkup živine zelo dobro potekel. Posebno so se izkazali KLO Zagorje, kateri je presegel plan za 91,8%, KLO Čemšenik za 24,4%, KLO Dobovec za 9,16%, KLO Hrastnik za 17,8% in KLO Sv. Urh za 9,7%. Najslabši pri obvezni oddaji mesa so KLO Kotrež, KLO Dole pri Litiji in Razbor, kateri niso oddali niti enega kg žive teže. Ostali krajevni ljudski odbori so dosegli sledeče procenote oddaje: KLO Radeče je dosegel za 82%, KLO Dol pri Hrastniku za 38,40%, KLO Izlake za 44,40%, KLO Turje za 55,60% in KLO Št. Gotard za 42%. Od 15. marca t. l. pa do 1. aprila so kmetijske zadruge skupno z Okrajnim magazinom — odsek za meso odkupile že precejšnje število klavne živine, fižola in krompirja po državnih vezanih cenah. Iz teh deistev je razvidno: da se od strani krajevnih ljudskih odborov in kmetijskih zadrug vse premalo polaga pažnje na izvajanje odkupov posameznih kmetijskih pridelkov. Upravni odbori kmetijskih zadrug morajo v bodoče polagati večjo važnost na izvajanje odkupov v območju svojih zavrtin. Da bomo te nepravilnosti v celoti odpravili, je nujno potrebno čim večje sodelovanje med člani — zadržniki in nečlani kmetovalci. Kmetijske zadruge morajo prejeti za družna zborovanja, na katerih se bodo obravnavala važna gospodarska vprašanja dotičnega kraja, izboljšanje živinoreje, kmetijstva, sadjarstva itd.

Le na ta način bodo naše zadruge na vasi gospodarsko izhodišče, katerim bo možno zajeti vse kmetijske proizvode, dvigniti produkcijo kmetijskih pridelkov, na drugi strani pa bomo izboljšali življenjski standard našega delovnega človeka. K. T.

Podelitev prehodne zastavice najboljšemu aktivu pri gradnji zadržniških domov

Na tridnevem seminarju predsednikov mladine okraja Trbovlje so si predsedniki med seboj napovedali tekmovalje pri gradnji zadržniških domov. Prvo tekmovalje je trajalo od 15. marca do 15. aprila. Okrajni odbor ljudske mladine je sklenil, da v tekmovalju nagradi najboljši aktiv s prehodno zastavico, nekaj ostalih aktivov pa s knjižnimi nagradami.

Podeljevanje prehodne zastavice in ostalih nagrad je bilo 18. aprila 1948, ko je okrajni odbor sklical konferenco vseh predsednikov. Med najboljšimi aktivimi je bil aktiv Radeče, ki je tudi prejel zastavico. Na svojem gradilišču je sodelovalo 194 mladine in opravilo 821 prostovoljnih delovnih ur. V tem času je bilo izvršanih in izpuščenih 23 min. Peka so nakopali 94 m³, na stavbišča pa so ga postavili 20 m³. Popravili so 1 km dolgo pot do kamnoloma. Mladina aktivna Radeče pa poleg fizičnega dela nikakor ne zaostaja tudi v kulturnem delu. Priredila je

akademijo ter sodelovala pri kulturnih prireditvah ostalih množičnih organizacij s svojimi točkami. Tudi mladinsko organizacijo so utrdili in razširili in sicer za 12 novih članov.

Na drugem mestu je bil aktiv rudarske šole v Hrastniku, ki je prejel drugo nagrado 10 knjig. Tudi oni so imeli lepe uspehe in sicer so v Praprotnem izkopali 96 m³ zemlje in pri tem naredili 196 prostovoljnih ur. Pri popravljanju ceste so navozili 25 m³ gramoz. Pri delu so se posebno požrtvovalno pokazali mladinci Graben Jože, Srot Stanko, Tepel Ladislav in Pevec Stojan. Pri vsem tem delu pa niso pozabili na učenje in so dvignili učne uspehe od 40 na 60%.

Tudi ostali aktivni imajo precej lepe uspehe. Moramo pa kritično pogledati na nekatere mladinske aktivne, kot n. pr. Št. Jurij pod Kumom, kjer mladina še do danes ni naredila ničesar. Zato naj bodo slični primeri marljivosti aktivna Radeče za vzgled ostalim aktivom in se naj uvrste v drugo tekmovalje, ki traja od 15. aprila do 15. maja. Prehodna zastavica mora priti resnično do izraza, vsak aktiv pa mora stremeti za tem, da si jo res osvoji. J.

Več kulturno prosvetnega dela v naše sindikate

Največja rudarska podružnica v Sloveniji je v sredo, dne 14. aprila polagala obračun svojega dela in izvolila nov upravni odbor podružnice. V veliki dvorani Delavskega doma so se zbrali delegati, ki so bili izvoljeni že na občnih zborih pododborov. Dvorana Delavskega doma je bila svečano okrašena, z balkona pa so vihrale zastave pododborov v pozdrav navzočim delegatom. Pred otvoritvijo skupščine je delavska godba zaigrala himno, nato pa je predsednik upravnega odbora podružnice rudarjev otvoril in pozdravil vse navzoče med njimi zastopnika centralne uprave sindikatov. Iz poročila upravnega odbora, katerega je podal tov. Žibert, je bilo razvidno uspešno delovanje podružnice. Od vseh zaposlenih delavcev je organiziranih v sindikatu 98 %, ostanek gre na račun nestalnih delavcev, ki prehajajo iz kraja v kraj. V sklopu podružnice je 9 pododborov, med katerimi je najboljši pododbor Vzhodnega obrata in separacije. Tudi ostali obrati niso zaostajali, vendar je na Zapadnem obratu in Dobri-Neži sindikalno delo potekalo slabše radi preogoste izmenjave funkcionarjev, ki so bili potrebni drugje. Sindikalno delo bi potekalo veliko bolje, če bi grupni poverjeniki v redu izvajali svoje dolžnosti. Veliko preveč malo pažnje se je posvečalo ravno kulturno-prosvetnemu sektorju in vprašanju tiska in agitacije. Marsikatera naloga bi lahko bila izvedena 100% bolje, če bi ne imeli gotovi tako malomaren

odnos do tiska. Velika pridobitev pa je bila uvedba obratnih konferenc, katere so se vršile vsak mesec. Kakor se je povsod uvedel planski način dela, tako je tudi podružnica rudarjev Trbovlje imela redno mesečni plan dela, kar se je pokazalo zelo dobro. Malo ali skoraj nič važnosti pa se je posvečalo omasovljenju fizkulture po sklepih IV. in V. plenuma. Upravni odbor podružnic je smatral, da je s tem, da se je dalo aktivom podporo za nabavo nogometnih oprem stvar že urejena. Polhvale vreden je prispevek rudarske podružnice SFD Rudarja za dograditev stadiona in nabave raznih krojev. Materialna podpora je bila, vendar pa ni bilo široke agitacije za čim širše sodelovanje na fizkulturnem polju. Lepe uspehe pa beleži sindikat v tekmovanju, saj je v novembrskem tekmovanju zasedel prvo mesto med rudniki v Sloveniji in sedaj v majskem tekmovanju drugo mesto takoj za rudnikom Velenje. Vseh udarnikov v času od zadnjega občnega zbora pa do sedaj je imel rudnik Trbovlje 330, 23 novatorjev in 3 racionalizatorje. Novatorji in racionalizatorji so prihranili podjetju preko 350.000 dinarjev. Velika pridobitev je bila tudi uvedba mladinskih števil in brigad, katere so mnogo pripomogle k rušenju starega načina dela in k uspehu v tekmovanju. Podružnica rudarjev je skupno z upravo rudnika posvetila vso skrb novim kadrom. Trenutno se vrši 9 tečajev, katere poseja 178 delavcev, ki se bodo izvežbali v

raznih strokah. Na kulturno-prosvetnem polju je treba poudariti ustanovitev kulturno-umetniškega društva »Loize Hochkrant« ki zajema sindikalno gledališče, godbo, pevce, in ostale panoge kulturno-prosvetnega udejstvovanja. Izmed 9 pododborov samo dva še nimata rdečega kotička. V kotičke in menze je bilo nabavljenih 13 radioaparatorov. Najbolj uspešno deluje rdeči kotiček na separaciji — jašek III. Vso skrb so posvetili tudi vprašanju letnih dopustov. To pa ni uspelo popolnoma in je iskati vzrok predvsem v velikem številu neopravičenih izostankov. Sektor preskrbe je svojo nalogo zadovoljivo izvrševal, graje vredna pa je pomankljiva evidenca na pododborih, ki niso točno vodili statistike, tako da so nekateri dobili po dvakrat, tudi po trikrat, dočim eni niti enkrat. Zato so bili tudi upravičeni kritizirati. Po poročilu upravnega odbora je sledila obširna diskusija, katere je pokazala, da so navzoči delegati pravilno domleli nove naloge pred katere jih postavlja V. in VI. plenum Enotnih sindikatov Jugoslavije.

Volitve, ki so bile tajne, so pokazale, da hočejo navzoči delegati izvoliti res najboljše. Izvoljen je bil upravni odbor: Piki Jože, Žibert Filip, Okoren Vilko, Koritnik Karel, Naglič Franc, Ljubič Željko, Potisek Ciril, Žibert Pavla, Frigl Milka, Tominšek Anton, Zelenšek Viktor, Mastnak Franc, Zupančič Anton, Zupančič Vili, Puntar Ivan.

5. Posvojenka Brajžer Hilda, rojena 25. VI. 1942, posvojitelj Krečan Emil, rojen 12. VI. 1921, rudar in njegova žena Viktorija, Potoška vas 10 pri Zagorju.

6. Posvojenka Marunkič Breda, rojena 19. V. 1943, posvojitelj Zakrajšek Robert, rudar in njegova žena Ema, Zagorje Loke, štev. 9.

Posvojitve so bile sklenjene v navzočnosti poverjenika za socialno skrbstvo in referenta za skrbništvo.

Referent za skrbništvo pri OLO Trbovlje

Občni zbor pododborova uprave zasavskih premogovnikov

V petek, dne 2. aprila 1948 se je vršil v prostorih menze UPZ letni občni zbor pododborova Udeležba je bila dobra, če pomislimo, da so bili sindikalni sestanki med letom kaj slabo obiskovani.

Dnevni red občnega zbora je bil kot običajno na vseh občnih zborih in to: volitve del predsedstva, volivne komisije zapisnikarjev itd. Pod točko: poročilo starega odbora je dosejdanji predsednik na kratko podal poročilo o delovanju pododborova v času njegovega predsedovanja. Tajnik in blagajnik nista poročala kaj posebnega, ker je predsednik podal poročilo, katero je zajelo tudi delo tajnika in blagajnika. Čeprav bi članstvo gotovo zanimalo poročilo tajnika, vsaj kolikosej je bilo in sestankov. Referenti, kateri so postavljeni po sklepih IV. plenuma ESJ so podali kaj klavna poročila, razen referenta za Zaščito dela, ki je obenem delavski inšpektor ter referent za kulturo in prosveto. Vsi ostali referenti so podali kratko pojasnilo: da nimajo kaj poročati — Nekaterih referentov pa sploh ni bilo navzočih ter so s tem dokazali, kako malo se zanimajo za sindikalno organizacijo in kako malo čuta odgovornosti imajo za naloge, katere so jim člani zaupali pri njihovi izvolitvi.

Po poročilu starega odbora so se izvršile tajne volitve, katere so potekle v redu. Na žalost je na UPZ en član, kateri ne razume in ne zna voliti z listki ter je prečrtal vse kandidate.

Članstvo je mnenja, naj si izvoljeni odbor ne vzame za vzgled delo starega odbora, temveč naj bodo bolj agilni in delovni po sindikalni liniji, tako da bo na občnem zboru leta 1949 bolj obširno poročilo o uspehih in delu sindikalnega pododborova Uprave Zasavskih premogovnikov.

Opekarna rudnika Trbovlje je z začela s sezonskim delom

Kakor vedno, tako je tudi letos oživel na Opekarni rudnika Trbovlje sezonsko delo za izdelovanje in žganje opeke.

Da naj se ne misli, da se v eri, ko ni sezone na Opekarni nič ne dela.

Dva meseca, tik pred pričetkom sezone ima obratovodstvo, kakor tudi delavstvo polne roke dela. Treba je brezhibno obratovanje za bodočo sezono že v času nesezone vse temeljito pripraviti. Treba je prenoviti in izpolniti vse fire, prezidati in rekonvirati krožno peč, urediti strojnico v zmogljivost, treba preiskati vse hiše, ki so povzročale kake molnje v produkciji opeke v prošli sezoni in iste odpraviti z boljšo mehanizacijo ali popravili, da se tako molnje odstranijo, urediti in predpripraviti je sušilne prostore itd.

Vse le predpriprave za sezono dajejo obratovodstvu in delavstvu mnogo truda in požrtvovalnosti.

Ko so vse le predpriprave posrečeno končane, tedaj se strojnica za izdelovanje opeke spusti v pogon, nato se krožna peč z malo svečanostjo zakuri in na sušilnih prostorih raste sirova opeka v tisoče in iz dimnika Opekarnice veselo zadimi pesem dela in obnove, ki je za delovno ljudstvo najlepša pesem izgradnje in petletnega plana.

Navodila okrajnega referenta za skrbništvo glede posvojitve mladoletnikov

Skrb za mladoletnike je prizadevanje ljudske oblasti, da se otrokom brez staršev zagolovi njihov razvoj. V mesecu oktobru 1947 so se prenesli posli skrbništva iz okrajnih sodišč na okrajne ljudske odbore. Referat za skrbništvo se je združil z odsekom za socialno skrbstvo in zdravstvo.

Od tega časa opravlja referat za skrbništvo, v smislu temeljnega zakona o skrbništvu, vse nesporene posle skrbništva Uradni list FLRJ, številka 30 z dne 11. IV. 1947.

Naloga skrbništva je zaščititi koristi in premoženje mladoletnih oseb ter vsak slučaj mladoletnega, ki je brez roditeljev ali so odsotni ali pa neznanega bivališča, najsi bo v neznanem bivališču ali kakršnjemkoli pogledu, nadzirati.

V ta namen, v kolikor še niso, bodo postavljeni skrbniki vsem popolnim sirotam brez roditeljev ali, da so njihovi roditelji po osvoboditvi pobegnili v inozemstvo in če so neznanega bivališča.

Pod skrbništvo spadajo tudi vse delno ali popolno preklicane osebe, ne glede na to, če so te osebe mladoletne ali polnoletne. Vsako premoženje mladoletne osebe, ki nima roditeljev, da bi ščitili njene koristi in pravice, odsotne ali neznanega biva-

lišča, morajo biti v smislu uredbe stavljeni pod skrbništvo. Poslavljeni skrbniki morajo v odredjenih rokih, po navodilih skrbniškega organa, o vsakem takim premoženju polagati obračun.

Predpogoj za skrbnika je, da je predlagana oseba mlajša od 60 let in da ni kaznovana s sodno odločbo na odvzem roditeljskih in političnih pravic. Nadalje mora biti predlagana oseba za upravljanje skrbniških poslov sposobna. Poslavljeni skrbniški svet v Zagorju, Hrašniku, Trbovljah in Radečah naj pristopijo na delo ter naj vsak v svojem delokrogu (rajonu) skrbijo za to, da bodo vsi primeri, potrebni varstva države, odkriti in z zbranimi podatki odpravljeni skrbništvu OLO Trbovlje.

V pomoč jim naj bodo obiskovalke socialno zdravstvenih odsekov in vsi funkcionarji množičnih organizacij, katerih naloga je, da se zanimajo za nepreskrbljene mladoletnike vsak po svoji liniji. Posebno pozornost je posvetiti mladoletniku do odgovarjajoče vzgoje in mu nuditi vso pomoč, da se mu olajša pot do izobrazbe in primernega poklica. Vzgojiti ga je treba dostojni družbi primerno, vsestransko dostojnega človeka.

V sklopu skrbništva rešuje skrbniški organ posvojitvene posle. (Glej

Uradni list FLRJ, štev. 30 z dne 14. IV. 1947).

Posvoji se lahko samo mladoletnik, ki ni v sorodstvenem razmerju v ravni liniji. Če je posvojenec star preko 10 let, je treba tudi njegovega pristanka. Potreben je pristatek skrbnika, oziroma posvojenčevih roditeljev v kolikor živita. Za posvojitve je potrebna, v kolikor ne posvajata oba, tudi privolitev drugega zakonca.

Posvojili ne more:

- listi, ki je bil obsojen na izgubo političnih pravic, kakor tudi ne listi, ki so mu bile s sodno odločbo odvzete roditeljske pravice;
- listi, o katerem se utemeljeno domneva, da bi položaj posvojitelja izrazil v škodo posvojenca;
- listi, ki ne daje dovolj jamstva, da bo posvojenca vzgojil za koristnega člana skupnosti;
- listi, ki je duševno bolan ali slaboumen, kakor tudi ne listi, ki ima tako bolezen, da utegne spraviti posvojenčevu zdravje in življenje v nevarnost.

Za posvojitve so potrebne sledeče listine:

- Prijava — vloga (obrazec se dobi pri skrbstvenem organu).
- Izpisek iz rojstne matične knjige za posvojenca iz pristojnega matičnega urada, kjer je posvojenec rojen.
- Izpisek iz rojstne matične knjige za posvojitelja iz pristojnega matičnega urada, kjer je posvojitelj rojen.

4. Počrtilo Notranje uprave, da posvojitelj uživa roditeljske in politične pravice.

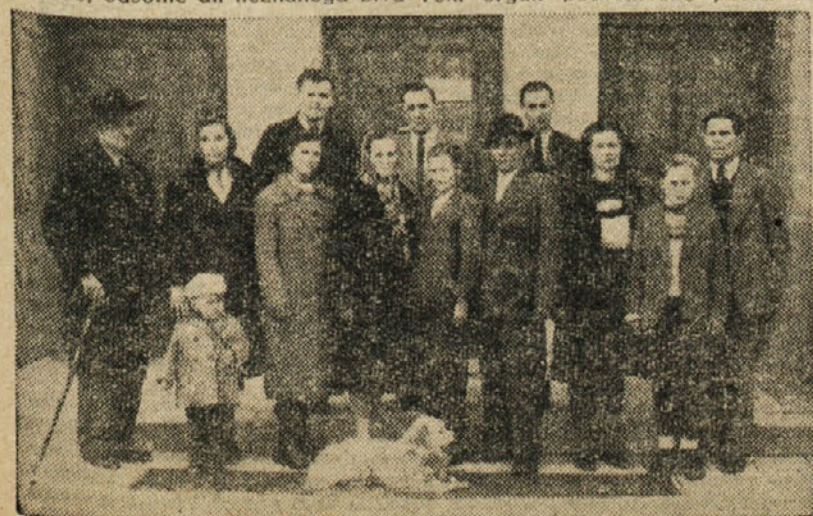
Pri skrbništvu OLO Trbovlje so bile tekom meseca marca 1948 sklenjene sledeče posvojitvene pogodbe:

1. Posvojenec Oslanek Cvetko-Rudolf, rojen 15. IV. 1945. Posvojitelj Krhlikar Valentin, rudar v Zagorju, Toplice št. 147 in njegova žena Barbara.

2. Posvojenec Samec Hinko, rojen 13. III. 1948, posvojitelj Doberšek Miha, rudar, Trbovlje Loke, št. 166 in njegova žena Roza.

3. Posvojenec Ramšak Joško, rojen 11. III. 1936, posvojitelj Ramšak Balazar, rudar in njegova žena Stefka v Hrašniku, štev. 157.

4. Posvojenka Simonšek Silva, rojena 30. V. 1943, posvojitelj Gnus Michael in njegova žena Marja v Dolu pri Hrašniku, štev. 16.

Posvojenec v krogu svojih posvojiteljev

25. april — dan — posvečen turizmu

Zaključni dan »Tedna turizma« v našem okraju se je izvršil z masovnimi izletmi v naše planinske postojanke. Podružnica rudarjev v Trbovljah je organizirala izlet na Planino, ki je bil združen s prostovoljnimi delom. — Preko 150 delavoljnih ljudi se je zbralo čisti dan ter podrlo staro poslopje bivšega hotela, katerega material se bo uporablja za gradnjo počitniškega doma rudarjev. Zelo živahno in veselo je bilo ta dan na Planini, udeležencem ni bilo dolgčas, saj jih je med delom zabavala rudarska godba, ki je tudi doprinesla svoj delež k dobro uspelemu izletu.

Ta dan je bila v Trbovljah, v prostorih mestne kavarne odprta gostinska razstava, združena s turistično. Razstava je bila res okusno pripravljena in je nazorno prikazala sodobno gostinstvo. Zal, pa nista sodelovali planinska in lovska skupina, vključ te-

mu da sta bili povabljeni. Organizatorjem razstave lahko samo čestitamo. Tudi na Mrzlico, ki je postala zelo priljubljena izletniška točka so bili skupinski izleti. V Zagorju pa so ta dan priredili izlet v Izlake. Združen je bil s prostovoljnimi delom pri kopaljšču. Popoldan so bile motorne dirke Izlake—Trojane.

V Hrastniku je bil izlet na Kal, združen s prenosom materiala za postavitvev planinske kočje na Kalu.

Delovni človek in planinstvo

V nekdanji Jugoslaviji, in menda še v mnogokateri drugi podobni državi, je bil odnos delovnega človeka do planinstva precej drugačen od današnjega. Le redki so bili oni iz vrst delavskih slojev, ki so jim bile dane možnosti do pravega planinskega udejstvovanja. Ni bilo potrebnih

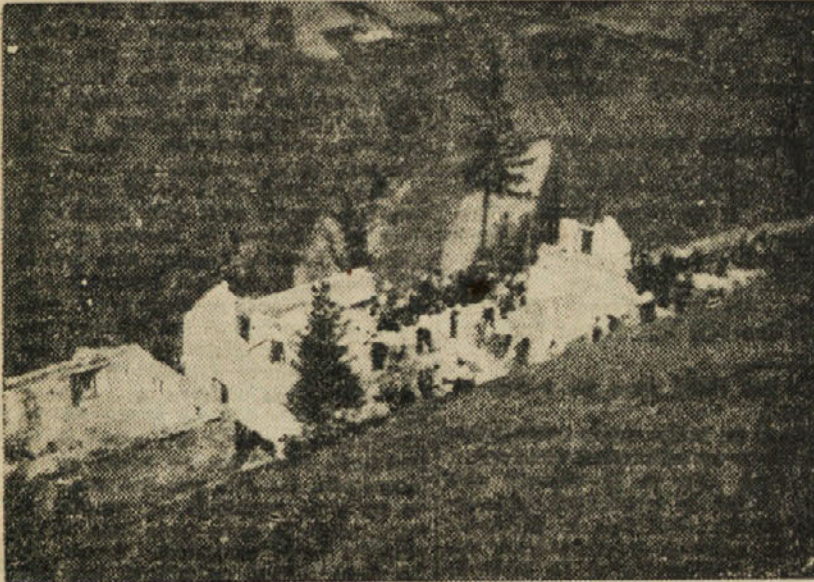

Prostor, kjer je stal hotel, je pospravljen

sredstev, ni bilo pravega vodstva, ki bi tudi delavstvo navduševalo za ta lep in ravno delavstvu najbolj potrební šport. Naš delavec je sicer vedno rad zahajal v hribe, imel je vedno smisel za turizem, a manjkalo mu je one vodilne zavesti, da je planinstvo in alpinistika tudi njemu potrebna, zato je smatral vse take hribolazce samo kot nekake privilegirance, sam pa je stal vedno le bolj ob strani. Šele osvobodilna vojna, naš novi prepoved mu je dala zavest, da so vsi ti neštetí planinski predeli njegova last, last slehernega delovnega državljana, delavca in inteligenta in pričel je vse to gledati z drugačnimi očmi nego prej. Začutil je v sebi soodgovornost pri ustvarjanju nove države in predvsem si je zaželel, da bi ta država bila lepa in srečna. Zavedal se je tudi, da je novemu družabnemu redu potrebna širša vzgoja — in to vzgoja v vseh panogah ljudske prosvete in ljudskega športa.

Naša nova država mu daje tudi vse možnosti, da se neomejeno lahko razvija in izpopolnjuje v vseh panogah ljudskega športa. Odnos rudarja do planinstva ima pa še mnogo globljí pomen, nego do ostalih panog športa. Rudar preživi pretežno svoje življenje globoko pod zemljo, brez solca in čistega gorskega zraka in je zaradi tega ravno rudarju čisti gorski planinski zrak in solnce mnogo bolj potreben kakor pa komurkoli drugemu. Ves teden ga obdaja črna plast premoga, včasih tudi po več tednov ne najde potrebnega časa za svoj lasten oddih, zaradi tega so mu hribi, kadar je prost v naravi, vse večjega pomena kakor pa navadnemu gorolazcu.

Planinske skupine in aktivni promogovnih revirjev so tudi pravilno ocenile ta njegov odnos do planin. Že prvo leto so pričele te skupine obnavljati planinske domove in skušale zaradi vse delovno ljudstvo

Porušeni hotel na Planini pred pričetkom prostovoljnega dela

Ob vznožju Kamniških gora

(Nadaljevanje)

Tako so jo pogruntali in si pretegnili zaspane in premrle ude ter se spravili nad pripravljane ognjišča, ki so ga po kratkem trudu sestavili. Zdaj se grejejo, Miha in France dobre volje, ker sta prišla iz mraza k ognju. Janez slabe, ker je iz toplega prišel na hlad in povrhu še ta preklicani dim, ki mu leze v oči, nos, ušesa in še kam. Prav mu je šmenta, vso noč se je tiščal na toplim sredi med Mihom in Francem in zdaj bi spak rad še pri ognju najboljšo mesto...

France se je zazrl v gore, ki so žarele v jutranji zarji, kakor da bi tam daleč za temi gorami ustosil grozen požar cela naselja in bi njegov sij prodrl do najvišjih vrhov in še čez. Po njegovem zgledu sta isto storila tudi Janez in Miha in vsi trije so strmeli v čudo prirode. Namah so bile pozabljene vse razprtije zaradi rjuhe in prostorov ob ognju, pozabljena lepi nauki o starešinstvu in bontonu, pozabljena mrz in ogenj. Zagledali so se v te krasote in strmeli... Zrak je bil čist in čudovito prozoren, nebo jasno ko še nikoli. Zvezde so se bile že davno umaknile žarkom sonca in se skrivale neznano kam. Najmanjši oblakič in motil modrega neba. Gore so se razbohotile v vsej svoji deviški goloti in se nudile v dar vsem in vsakomur, kdor je toliko drzen in pogumen, da se vzpne nanje... Nad njimi je žarelo nebo, kakor nekdanj, ko je »Marija kruh pekla«. Ves s krvavo-rdečim sijem obdan je zrl ponosni Grintovec v svet; tudi ošabna Kočna in težko pristopna Skuta sta bili mični v svetlo-rdečih oblakih, da ne pozabim niti Brane, Rinke in ostalih gorskih lepotic. Krvavo-rdeča zarja je prehajala v rumenkasto in prešla slednjic v barvo, ki je tako zelo značilna za vzhajanje sonca v gorah, v čistem planinskem ozračju: niti ru-

mena, niti bela, nego sredi nekje med obema.

Diven je bil pogled na vse te krasote in Janez, pa Miha in France so strmeli in strmeli. Kar niso mogli očmi odtrgati od gora. Vroče so si želeli, da bi že bili sredi med njimi v njihovem deviškem objemu in varstvu. Zakopneli so po skalah, onih skalah, ki vse razumejo, in znajo ko nihče človeka potolažiti. Da bi že skoraj plezali po njih, skakali razigrano med skalovjem in z ukanjem dajali duška svojemu zadovoljstvu...

Dvignili so se, si še enkrat, dvakrat pretegnili ogrete ude in brž na delo. Privlekli so iz nahrbtnikov potrebne priprave in kuharske potrebščine, ki so jih nosili s seboj. Mihom naj pripravil mast, Janez prežganje, France pa bo na vso to reč ubil še dva, tri jajčka in tako bi vsi trije doprinesli vsak svoj delež pri pripravljanju zajtrka. Ponev je pripravljena in mast že cvrči v njej svojo enolično pesem. Miha strese nanjo del Janezovega prežganja, ostalo pa zavije in spet spravi. Za drugekrat. Ob hladnem dotiku prežganja je mast močnejše zacvrčala; še sveže bistriške vode in vrsta je na Francetu, da pripeva svoj skromni obulus in prežganja bo gotova. Pa glej ga šmenta! France jemlje iz nahrbtnika kos za kosom svoje prtljage, toda c kakšnih jajcih ni sledu. Spominja se prav dobro, da jih je bil zavit v rezervno strajco, spodnjice, brisačo, robce... zaradi varnosti, se ve, da se ne bi razbila. Ali — strah in groza! To niso več spodnjice, ni strajca, niso robci, tudi brisača ne zasluzi več tega imena in nogavice so takisto izgubile svoje nekdanjo obliko in barvo. Vse skupaj je samo še en vam velik rumenjaki. Strajca in ostali kosi perila so bili popolnoma deformirani. Od rumenjakov strajca in od nočnega

mraza trdi so bili podobni mokrim ribankam, ki jih pozimi pustimo na mrazu. Bolj so sličili kolaču, ki ga mati spečejo k pirhom, ko pa svezema perilu, ki ga bo treba tja-le v nedeljo premenjati. Fiks nahamol, to je pa že od sila!... Nu, nič ne de, saj so še v zalogi. Spominj, se prav dobro, da jih je nekaj shranil v skrinjicah med moko, zdrobom, sladkorjem. Anti so ta vsaj ostala cela. Prvi zavojček z moko nekam sumljivo izgleda sicer, toda — pogledjmo.

O, tristo krvavim (klobas) — saj to sploh ni več moka, nego čisto navaden »šmarn«. In koruzni zdrob?... Prevoril se je v polento, da o sladkorju niti ne govorim, ki se je spremenil v delikatoso najorientalnejše sorte. — Na, dobra je ta!... Z jajci na prežganji torej ne bo nič. Vsa do zadnjega — in bilo jih je preko dvajset — so se razbila na različnih počivališčih zaradi pretrege odlaganja nahrbtnika. Ves razjarjen zažene vse skupaj v vodo in za tem še vse jajčno perilo. Toda brž se spomni, da bo prav za prav perilo še rabil in da ne bo odveč, če ga gre oprat. Toda razigrani valčki bistriškega toka so ga že zanesli dalje, poigravaje se z njim in France je ko gams skakal zdaj na ono, pa spet na to stran in lovil posamezne kose. Janez in Miha sta se držala za trebuh, v smrtnem strahu, da jima ju ne bi razneslo v divjem, krčevitem smehu. France pa je lovil dalje in ko je dolovil, se je postavil na breg, z rokami uprtimi v bok in ju grozeče gledal. Se jima je zagrozil, da ju oba pošlje za jajčnimi delikatetami, če takoj ne prenehata s smehom in vriščem. Toda prizor je bil tako komičen, da sta se ona dva kar zvijala od smeha in France si ni mogel kaj in je še sam bruhnil v krohlot, videč Janeza, kako se zvija v smešnih krčih in mu brž priskočil na pomoč s polnim klobukom mrzle bistriške vode. To pa je bilo povod, da sta se zarežala sam oče Grintovec in mati Ojstrica in v stresljajih smeha

zamajala zemljo do koroške in do kranjske meje. Po njunem zgledu so storile isto tudi Skuta, Brana, Rinke in ostali vršaci. Zasmejala se je še sonce, ki je prav tedaj pokukalo nad gorami in tako se je zaradi Francove smole smejal ves pošteni svet. In sam dobr: bog se je namuznil in se hudomušno ozrl na vsele Kranjce, potem pa se je okrenil proč, da bi skril smeh, ki mu je silil na sveta usta...

Z jajci in prežganjo torej ne bo nič...

Prežganja je bila že zdavnaj zavrela. Treba jo je bilo osoliti in odstaviti, pa pristaviti novo ponev, da se skuha polenta. Prežganja in polenta — hm! Ali ste že kdaj okusili glad v hribih? O, gotovo še ne, saj bi sicer vedeli, kaj pomeni prežganja a polento za zajtrk. Nu, za polento poskrbi Mihom. Ta je tič in mojster kuhinje. O, Miha že ve, kako in kaj. Janez mu pri tem pomaga kot veren pomočnik, France pa se je spravil nad perilo in ga obdeluje na vse viže, d amu znoj kar curkoma teče s čela, liki slap Peričnik v Vratih...

Polenta je gotova in Francove perilo za silo oprano. Vsi trije se torej spravijo na pripravljene dobrote in jih s slastnim tekom otepajo. Vsak na svojem prvotnem mestu okoli ognjišča pridno posegajo v skupno posodo in zraven občudujejo in priznajo milaskajo z jezikom. Tu pa tam uide zdaj temu, zdaj onemu kradoma pogled v gore, pa se zopet zažene v polento. Sonce stoji že dokaj visoko nad gorami in se smeje veselim in zadovoljnim požeruhom, ki s še večjim tekom nadaljujejo svoje velevažno opravilo.

Zajtrk je končan. Treba je še pomiti in pospraviti posodo, zložiti vso navlako nazaj v oprtnike, čevlje na noge, oprtnike na pleča, palice v roke, pa hajt v gore, veselju in soncu naproti...

F. P.

Fizkultura in šport

Telovadna akademija v Radečah

V nedeljo 25. aprila je priredilo marljivo F. D. Radeče telovadno akademijo. Prireditelj je z ozirom na težave v katerih deluje to društvo prav dobro uspela. Program je obsegal obvezne proste vaje za republiški zlet, del vaj za Prago, orodno telovadbo in pa prav posrečene sestave tov. Zahrastnikove, ki bi z boljše glasbeno spremljavo dosegle še večji uspeh. — Otvoritvena skupinska slika z vsemi nastopajočimi, iskrene pozdravne besede ov. predsednika, ki je v svojem govoru pozval vso v fizikalni pokret se ne vključeno mladino naj se pridruži idealnim borcev za fizično vzgojno dvig naših ljudskih množic, naj mladina zapusti od nikotina in alkohola zastrupljene, zatohle gostilniške sobe in prične za resnejšim delom za dvig zdravja, moči in lepote, kar lahko doseže z vztrajnim delom na fizikalnem polju, so na vse prisotne napravile najboljši vtis. V drugi točki so se nam naši najmlajši pionirski predstavitelji v telovadni sestavi »Naši kovačji« od tov. Zahrastnikove. Občinstvo je burno aplaudiralo tem majhnim fizikalnim, ki so se malo zmedeni h koncu kar znašli. V tretji točki so se predstavile najmlajše pionirke s punčkami, ki so ravno tako uspele kot prejšnji. Nato so starejši pionirji prav strumno odtelovadili obvezne proste vaje z palicami, ravno tako tudi starejše pionirke obvezne vaje z venčki. Prav dobro je tudi uspela točka starejših pionirjev, ki jo je sestavil tov. Plevel. Člani so nastopili z obveznimi prostimi vajami. Prav posrečene so bile tudi pionirke v točki »Kuharje in pericec. Najbolj skladno izvedena je pa bila točka članice z obveznimi prostimi vajami. — »Turkinjec točka, ki so jo izvajale sta-

rojše članice bi z ozirom na dobro kosturniranje še bolje uspela, če bi bila kombinirana z manjšo skupino moških, ki bi ob isti spremljavi starejših članic z močnimi, temperamentnimi pokreti prikazali azijsko kri, kar je pri tej točki manjkalo. V naslednji točki so mladinke prav dobro izvajale obvezne proste vaje. Člani so del praskih vaj delali skladno, vendar je pa to točko motila neprimerna glasbena spremljava. Nato so se predslavili na bradljji člani in članice, ki so svoje vaje kar dobro odtelovadili. V splošnem moramo reči, da je akademija FD Radeče prav dobro uspela, posebno še če pomislimo, da društvo nima primerne telovadnice, niti telovadišča, isto je tudi brez najpotrebnejših rekvizitov. Vsi, ki so sodelovali na akademiji, predvsem pa vodniki, ki so mladino naučili vse te točke, zaslužijo vse priznanje. Ob tej priliki marljivemu FD Radeče čestitamo s pozivom še k vztrajnejšemu delu za doseg fizikalnega plana, k delu za čim večjo in kvalitetno udeležbo na okrajnem, republiškem in praškem zletu. Na vse tiste pa, ki so v svojem organizacijskem delokrogu dolžni nuditi vso moralno in materialno pomoč temu društvu apeliramo, da to tudi v polni meri izvršijo, kajti samo na ta način bo društvo moglo izpolnjevati vse obveznosti, ki so mu dane v izvršitev od merodajnih faktorjev.

Fizikalni in fizikalnice v Radečah še enkrat, le tako naprej, uspeh vašega idealnega prostovoljnega dela ne bo izostal. Prebivalstvo vašega mesteca v polni meri razume vaše idealno delo, kar je dokazalo z do zadnjega kotlička zasledeno dvorano, istočasno pa je to dokaz iskrenega zanimanja za fizikalni pokret.

Juniorski prvak države

Ta časten naslov si je priborila dijakinja Dolane Nevenka, ki obiskuje sedmi razred gimnazije v Trbovljah na državnih sabljaških tekmah v Ljubljani.

Nevenka se je začela aktivno baviti s fizikuro že v zgodnji mladosti, kar ji je omogočilo zelo hiter napredek v sabljanju. Samo sabljanje je

prvo mesto in s tem postala ženski juniorski prvak države.

V tekmovanju za Hanžičev memorial je 14. marca 1948 v Ljubljani med članicami zasedla tretje mesto.

Nevenka je primer današnjega dijaka. Dobra učenka, aktivna članica fizikure, kulturno prosvetni referent na gimnaziji in član okrajnega mladinskega kulturno prosvetnega odbora. Vsega tega ona ne bi mogla izvrševati brez globoke zavesti in močne volje do dela za korist skupnosti. Želimo ji, da bi še naprej marljivo vadila in v bodoče častno zastopala naš okraj na državnih prvenstvih v sabljanju.

Vinko.

Cros motoristov

Avto-moto društvo Trbovlje je priredilo v nedeljo dne 18. aprila cros motoristov. Cilj in start je bil pred Delavskim domom. Vsega skupaj je startalo 29 vozačev, od katerih jih je prišlo 23 na cilj. Proga je merila 25 kilometrov in je bila ena najtežjih prog, katera je zahtevala veliko sposobnost vozača v obvladanju vozila in iznadrljivosti na terenu samem.

Zanimanje za to prireditelj je bilo zelo veliko, tako med vozači samimi, kakor med publiko. Eno uro pred pričetkom so odhajali ljubitelji motošporta proti Sv. Katarini, odkoder je bila proga daleč naokrog vidna.

Na samem startu in ob vsej progji je bilo polno publike. Iz tega lahko sklepamo, kako priljubljena je vsaka prireditelj motoristov. Proga je potekala od Delavskega doma proti Petelinovi vasi, Tereziji, Posetju, navzdol proti gostilni Fric, sv. Katarina, Čeče, Govejji potok, Ravne, Boben, sv. Marko, Svinje, Gabersko do bivše trgovine Dežman, od tu po koloniji »Njivac« zadaj za klavnico — Crnkovič ter ob potoku nazaj do Delavskega doma. — Prva faza vožnje se je razvila v obliki »crossa«, druga faza pa preide iz čisto neznanih vzrokov od pretežno vseh vozačev v hitrostno vožnjo, kar je imelo za posledico, da je več vozačev padlo, a vendar do resnih poškodb

ni prišlo. Komisija je ugotovila pravilnost vožnje le pri nekaj vozačih. Najtežja proga je bila od sv. Katarine dalje, ki je imela nenadne vzpone, kakor tudi v Ravnih, kjer je bil kolovoz več sto metrov dolg z velikim padcem. Slične prireditve mora društvo večkrat izvesti, ker s tem vzbuja pri mladini zanimanje za motorizacijo in šport. Pri teh prireditvah se pa apelira na javnost, da se pokorava rediteljem in se drži cestnega reda, ker bi v nasprotnem primeru lahko prišlo do kakšnih nesreč.

SFD Polet : SFD Rudar

V nedeljo 2. maja 1948 je bila odigrana na igrišču Poleta v Mariboru, nogometna tekma za prvenstvo Slovenije. Trboveljski Rudar se je zavedal važnosti tekme in je dal vse iz sebe. Vkljub svoji premoči in požrtvovalnosti je moral pustiti obe točki v Mariboru in je s tem ostal na predzadnjem mestu pred ljubljanskim Krimom, ki je zadnji v tabeli.

Rudar je nastopil v sledeči postavi: Ličar, Butkovec, Žaubi, Blatnik, Vodišek, Kos, Krasnik, Koncilija, Ameršek, Opresnik in Princ. Tekma bi se

morala pričeti ob 10 dopoldne, vendar se do pol 11. ure ni bilo sodnika, ki je bil določen. Po sporazumu obeh moštveh je sodil tekmo sodnik Jančič, na splošno presenečenje, prav dobro. Igra se je pričela z ostrim tempom, vendar je prevzel iniciativo Rudar ter bil ves prvi polčas v premoči, ni pa znal tega izkoristiti. Lepi strelji napada Rudarja so ostali plen dobrega vratarja Poleta.

Polčas je ostal brez gola. V pričetku drugega polčasa prevzame iniciativo Rudar in doseže po Princu prvi gol, Rudar oodi 1:0 do 25 min. drugega polčasa, ko je dosegel Polet izenačenje po Toplaku, kateri ni bil pokrit. Polet je stalno napadal ter se mu je posrečilo, da zaradi nesporazuma igralcev Rudarja v kazenskem prostoru doseže v 40 min. drugi gol. Polet vodi 2:1, Rudar ni popustil do konca, vendar se rezultat ni dal več spremeniti.

Po igri, ki jo je dal Rudar v Mariboru je zaslužil zmago Rudar, ne pa Polet, ki je dal zelo slabo igro. Upajmo, da bo Rudar v zadnji teletni proti Železničarju iz Maribora častno izvršil svoje naloge.

Pravilnik tekmovanja fizikalnih aktivov

5. maja 1948 se pričenja nogometno in šahovsko prvenstvo fizikalnih aktivov Trbovelj.

Nogometno prvenstvo: sodelujejo vsi aktivni posamezniki revirjev, a igra se v dvojnem bod-sistemu.

Prvoimenovani aktiv ima blagajno, mora izobesiti lepake in skrbeti za red na igrišču ter postaviti 6 rediteljev za čas nogometne tekme. V primeru nerada na igrišču bo kaznovan oni aktiv, kateri bo imel ta dan organizacijo, in sicer: z denarno kaznijo ali suspenzom nadaljnega igranja v prvenstvu aktivov.

Nogometne tekme se morajo izvršiti po vseh pravilih FISAJ-a. V soglasnosti drug z drugim lahko na svoje stroške pozovejo sodnike za njihove tekme iz Okrožnega fizikalnega odbora iz Celja.

V postavi moštva fizikalnih aktivov lahko igrajo igralci prvega tima in sicer: Vodišek, Krasnik, Kos, Blatnik, Koncilija, Žaubi, Mlakar, Opresnik, Ameršek II., Butkovec, Princ, Florjanc samo v голу kot vratarji za svoj aktiv. V primeru, da bodo navedeni igralci nastopili v time izven golmanskega prostora, bodo odstranjeni brez nadaljnega iz igrišča.

Pred začetkom nogometne tekme mora vsak igralec prinesiti sindikalno legitimacijo kot dokaz, da je v resnici član dotičnega aktiva, in se z isto legitimirati sodniku ali odrejenemu funkcionarju za to tekmo.

Ako se ugotovi, da je igralec iz drugega revirja igral za dotični aktiv, se taka tekma anulira in verificira v korist nasprotnika.

Člani vsakega aktiva morajo biti pravilno občeñeni, niti en igralec ne sme igrati brez čevljev ali dresa, v nasprotnem primeru bo brez nadaljnega odstranjen z igrišča.

Vsak aktiv mora imeti upravni odbor, v katerem naj bodo: Referent ak-

tiva, tajnik, blagajnik, gospodar ter posamezni referenti ostalih panog.

Vsak aktiv mora s svojimi izvršujočimi člani tekmovati za fizikalni znak, a tisti aktiv, kateri bo na koncu prvenstva imel največ fizikalnih značk, dobi denarno nagrado 2000 din.

Nogometno in šahovsko prvenstvo ima svoje zmagovalne trofeje (darila), katere bodo predane zmagovalcem na koncu prvenstva.

Šahovsko prvenstvo se vrši istotako po dvojnem sistemu tekmovanja, in sicer: do nadaljnega vsak aktiv po 7 tovarišev in ene tovarišice, a igra se v Fizikalnem domu v prisotnosti sodnika, katerega bo odredila šahovska sekcija SFD Rudarja.

Oba aktiva morata prinesiti s seboj osem kompletnih šahov, a tekmovanje se prične po zaključku nogometnih tekem.

V sporazumu lahko oba aktiva šahovsko tekmovanje preloži na kateri drugi dan, vendar morata v tem primeru predhodno obvestiti začasni upravni odbor najmanj tri dni pred tekmovanjem, da bi isti mogel obvestiti zainteresirano občinstvo.

Oni aktiv, kateri ima ta dan organizacijo, mora poskrbeti, da bo dvorana pripravljena za odrejeni čas.

Niti en aktiv ne more nastopiti z osmimi šahisti-člani, temveč samo s sedmimi člani in eno članico, a v kolikor ta ne bi nastopala, izgubi dotični aktiv eno točko. Istotako se morajo vsi igralci šaha legitimirati sodniku, da so resnično člani dotičnega aktiva, v nasprotnem primeru veljajo ista pravila kot za nogomet, t. j.: dotični aktiv izgubi vseh osem točk, katere se štejejo nasprotniku kot 8:0.

Posamezne igralce se ne bo obveščevalo pisмено, pač pa bodo vsa obvestila izstavljena na razglasni tabli »Obvestila fizikalnih aktivov«, katera bo izobešena pri Mestni restavraciji.

Za republiko naprej!

SFD Rudar : SFD Železničar Ljubljana

V nedeljo 25. aprila je predstavnik revirjev, Rudar odigral svojo četrto tekmo pomladanskega prvenstva I. slovenske lige. Vreme je bilo prav lepo in teren odličan. Gledalcev 500, kar je zelo malo za Trbovlje. Vzrok malemu občisku pa je neprimeren čas, ker je še marsikdo ob 14. uri v službi. V bodoče bi bilo želeči, da se čas odigranja tekem določi sporazumno med oboima moštvoma.

V nedeljski tekmi proti Železničarju je Rudar, ki je nastopil v postavi: Orač, Butkovec, Žaubi, Blatnik, Vodišek, Kos, Koncilija, Ferjanc, Krasnik, Opresnik in Princ, dal eno izmed najboljših iger v pomladanskem prven-

stvu. Skozj vso igro je prevladovalo moštvo Rudarja, ki se je v tem sestavu zelo dobro ujemalo. Igra je bila veskrozi mirna ter sodnik Dorčec iz Ljubljane ni imel težkega posla. Sicer je naredil par napak, ki pa niso imele vpliva na potek igre. Rezultat 4:1 za Rudarja je zaslužen, vendar bi po igri, ki jo je pokazal Rudar, bil rezultat lahko še večji.

Fizkultura mora postati v novi Jugoslaviji last milijonov delavcev mest in vasi

Nevenka Dolane juniorski prvak države

začela vaditi novembra 1945 v Ljubljani, pod vodstvom učitelja Cvetka in že takrat v medklubski tekmi med moškimi zasedla četrto mesto. Ker je maja 1946. zapustila Ljubljano in začela obiskovati gimnazijo v Trbovljah, je s sistematičnim treningom prekinila. Ponovno je zopet začela vaditi oktobra 1947, kajti učitelj Cvetko se je po službeni potrebi preselil iz Ljubljane v Trbovlje. Čeprav je bil rok do tekmovanja za državno prvenstvo zelo kratak, je z marljivo vadbo in pod dobrim tehničnim vodstvom učitelja Cvetka uspela, da je na državnem prvenstvu med juniorji zasedla